

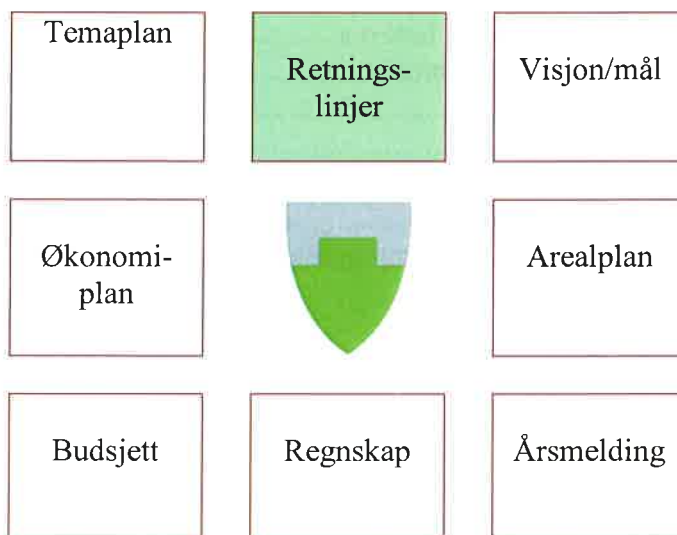
Tiltaksstrategier for Hattfjelldal Kommune

Kulturlandskap og miljø, skog og klima 2014-2017

Vedtatt i HNNM sak 043/13

18.12.2013

INNHALDSFORTEGNELSE

INNLEDNING OG BAKGRUNN	3
1. GENERELLE BESTEMMELSER	3
1.1 Overordna målsetting for jordbruket	3
1.2 Utfordringer i jordbruket:	4
1.3 Generelle prioriteringer.....	4
<i>Prioritet 1:</i>	5
<i>Prioritet 2:</i>	5
2. SPESIELLE BESTEMMELSER, (SMIL).....	5
2.1 Forurensing	5
2.2 Kulturverdier	6
2.3 Areal av lokal verdi.....	6
3. SØKNAD	6
3.1 For tilskudd i SMIL-ordningen gjelder følgende:.....	6
3.2 Vilkår/Krav	7
3.3 Utbetaling.....	7
3.4 Administrasjon, klage og dispensasjon.....	7
3.5 Opplysningsplikt og kontroll	8
4. MÅLSETTINGER FOR SKOGBRUKET	8
4.1 Næring.....	8
4.2 Miljø.....	8
5. SPESIELLE BESTEMMELSER, NMSK	8
5.1 Tilskudd til nærings- og miljøtiltak skogbruket.....	8
5.2 Skogkultur	8
<i>Prioritet 1:</i>	9
<i>Prioritet 2:</i>	9
<i>Prioritet 3:</i>	9
5.3 Veibygging.....	9
5.4 Miljøtiltak i skog.....	9
5.5 Tilskudd til drift med taubane, hest o a.....	9
5.6 Tilskudd til andre tiltak i skogbruket	9
6. SØKNAD	9
6.1 Utbetaling.....	10
6.2 Klage og dispensasjon.....	10
6.3 Opplysningsplikt og kontroll	10
6.4 Omgjøring, tilbakebetaling og motregning.....	10

INNLEDNING OG BAKGRUNN

I behandlingen av St.meld. nr. 19 (2001-2002) Nye oppgaver for lokaldemokratiet – regionalt og lokalt nivå, vedtok Stortinget at en rekke nye oppgaver innen landbruksforvaltningen skal overføres kommunene.

Det ble blant annet vedtatt at det innføres et miljøprogram for landbruket. På bakgrunn av en rapport fra en arbeidsgruppe med medlemmer fra Landbruksdepartementet, Miljøverndepartementet, Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag ble det bestemt at det skulle innføres et nasjonalt miljøprogram fra år 2004, og regionale miljøprogram for hvert fylke fra år 2005.

Målet er å stimulere til lokal forankring, forståelse og aksept for viktige landbrukspolitiske målsettinger. Mer myndighet og ansvar til kommunene vil samtidig gi større nærhet til brukerne slik at den enkelte næringsutøver også gis større mulighet og anledning til å påvirke egen utvikling.

Den enkelte kommune utarbeider flerårige tiltaksstrategier som skal ta utgangspunkt i miljøutfordringene i Regionalt miljøprogram for landbruket i Nordland og Regionalt skog og klimaprogram. På bakgrunn av kommunens flerårige tiltaksstrategier fordeler fylkesmannen midler til kommunene. Dette er tredje utgave av en flerårig strategi. Det er gjort revideringer i 2006 og 2009.

Tiltaksstrategiene er laget i samråd med næringsorganisasjonene i kommunen.

1. GENERELLE BESTEMMELSER

De lokale prioriteringene er gjort med bakgrunn i:

- Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket. Sist endret: FOR-2006-12-18-1479 fra 2007-01-01
- Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket

Fastsatt av Landbruksdepartementet den 4. februar 2004 med hjemmel i §§ 3 og 18 i lov om jord (jordlova) av 12. mai 1995 nr 23.

- Regionalt skog- og klimaprogram for Nordland 2013 – 2016.
- Regionalt miljøprogram for jordbruket i Nordland 2013 – 2016.

I tillegg er det avholdt møte med faglagene i Hattfjelldal.

1.1 Overordna målsetting for jordbruket

Formålet med forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL) er å fremme natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap og redusere forurensningen fra jordbruket, utover det som kan forventes gjennom vanlig jordbruksdrift. Hattfjelldal skal være med å bidra til å redusere klimautslipp og forurensning og sikre at biologiske, landskapsmessige og kulturhistoriske verdier i jordbrukets kulturlandskap ivaretas. For å få dette til må vi ha et levende landbruk som forutsetter aktiv bruk og skjøtsel av jord- og skogbruksarealene og kulturlandskapet for øvrig.

1.2 Utfordringer i jordbruket:

Endringer i landskapsbildet som følger av strukturrasjonaliseringen.

Nedgang i eiendommer som er i selvstendig drift fører til at kun den beste jorda blir drevet som leiejord og jord av mindre kvalitet gror igjen fordi det koster for mye å holde jorda i drift. Når gårder blir nedlagt blir det færre dyr på beite og mye av kulturlandskapet i nærhet til bebyggelse og tun gror igjen. Arealer ute av drift sammen med omdisponering kan også føre til tap og forfall av kulturminner.

Driftsbygninger og uthus som ikke kan forenes med dagens bruk forfaller, eller ramler ned av seg selv. Det er en utfordring å ivareta et utvalg av tradisjonelle bygningstyper i landbruket som kulturhistorisk dokumentasjon.

Samtidig er det innført stadig nye miljøkrav i jordbruket, noe som har medført både begrensninger og økte kostnader for drifta.

Kommunale tiltaksstrategier skal bygge på Regionalt miljøprogram og i Miljøprogram for jordbruket i Nordland er hovedutfordringene disse:

- a. Hindre gjengroing av prioriterte områder
- b. Motvirke tap av biologisk mangfold og kulturminner
- c. Redusere klimautslipp og forurensing
- d. Ivareta kulturlandskapet som ressurs for næringsutvikling, helse og trivsel

Målene for landbruket i Hattfjelldal er at de skal produsere matvarer av høy kvalitet etter forbrukernes ønske og behov, gi et mangfoldig og variert kulturlandskap, bidra til levende bygder, være en del av klimaløsningen og være med og sikre matvareberedskapen.

1.3 Generelle prioriteringer

Hattfjelldal kommune vil prioritere søkere som fyller kriteriene for å motta støtte etter den generelle forskriften om produksjonstilskudd og miljøtilskudd. Av disse vil områdetiltak/samarbeidsprosjekter prioriteres først. Andre søkere vil komme i betraktning når spesielle miljøverdier eller hensynet til allmennheten tilsier dette.

Aktuelle søkere er:

- Foretak eller eiere som driver og/eller eier en landbrukseiendom.
- Enhver som er registrert i Enhetsregisteret og som har fått tillatelse av landbrukseiendommens eier til å gjennomføre av aktuelle prosjekt/tiltak.

Alle som søker om tilskudd skal være registrert i Enhetsregistret. Unntatt fra dette er eiere av landbrukseiendom som ikke har et registrert jordbruksforetak. Disse kan benytte fødselsnummer.

Det kreves at søkeren overholder aktuelle lover og forskrifter.

Det kan gis tilskudd til tiltak på landbrukseiendommer i områder vernet etter naturmangfoldloven og/ eller kulturminneloven når vernebestemmelsene forutsetter skjøtsel ved aktivt landbruk. For områder og objekter som er vernet etter kulturminneloven, forutsettes at tiltak planlegges og godkjennes i samråd med regional kulturminneforvaltning.

For områder som er vernet etter naturmangfoldloven, forutsettes at tiltak planlegges og godkjennes i samråd med forvaltningsmyndighet. Tilsvarende gjelder i områder hvor det foreligger verneforslag eller hvor det er igangsatt arbeid med vern etter kulturminneloven eller naturmangfoldloven.

Ved innvilgning av tilskudd til tiltak eller prosjekter kan kommunen stille vilkår som gjelder inntil 10 år fra tilskudd er utbetalt. Tilskuddsberettiget arbeid må ikke påbegynnes før plan, tegninger m.v. er godkjent og søknaden avgjort av innvilgingsmyndigheten. Videre må det, for freda kulturminner (inkludert freda bygninger), være gitt nødvendige tillatelser fra den regionale kulturminne-forvaltningen (jfr. kulturminneloven). Tiltak på ikke-freda kulturminner bør vurderes i samråd med kulturminneforvaltningen.

Kostnader til planlegging kan tas med i kostnadsoverslaget. Dersom slike kostnader utgjør mer enn 5 % av tilskuddsgrunlaget må de kunne dokumenteres.

Vurdering av naturmangfoldlovens §§ 8 – 12 skal gjennomføres som en del av saksvurderingen, jf. § 7 i naturmangfoldloven. Enkeltvedtaket som gjøres i saken skal inneholde en begrunnelse på hvordan §§ 8- 12 er ivarettatt. Tiltaket må være i samsvar med de prioriteringer som er satt i forbindelse med gjennomføringen av vannforskriften. Det henvises i denne sammenheng til www.GINT.no samt www.vannportalen.no hvor noe av relevant informasjon er tilgjengelig.

Ved behandling av søknader prioriteres tiltak som har stor miljømessig betydning.

Prioritet 1:

- Kantsikring vann/vassdrag.
- Miljøplantinger og økologiske rensetiltak, eks etablering av fangdammer.
- Restaurering/istandsetting av gammel kulturmark, opprettholde det biologisk mangfold med slått og beite.
- Tynning av tresatte kantsoner.
- Restaurering/istandsetting av verneverdige bygg og andre kulturminner/kulturmiljøer.
- Lage skjøtselsplaner.
- Istandsetting av steingjerder.
- Rydding, etablering og merking av stier/løyper i tilknytning til jordbrukets kulturlandskap.
- Kostnader ved planlegging og tilrettelegging av lagerplass for rundballer i forsvarlig avstand til bekker, elver og vassdrag.
- Kostnader ved opprydding av gamle søppelfyllinger/skrot og avfall ved overtakelse av bruk (søknadsfrist 5 år etter overtakelsen).
- Fjerning av gamle gjerder som er forfalt, skjemmer landskapet og ikke er i bruk.

Prioritet 2:

- Andre tiltak og tiltak av miljømessig betydning.

2. SPESIELLE BESTEMMELSER, (SMIL)

2.1 Forurensing

Hovedmålsettingen er å hindre at kommunens vassdrag blir forurenset gjennom arealavrenning fra landbruket. Det ved å fordele den totale husdyrgjødselmengden på en større andel av den dyrka marka i kommunen, samt hindre at rundballer blir lagret nær vassdrag og etablere og bevare kantvegetasjon langs bekker og åpne kanaler.

Videre er det en målsetting å få fjernet ulovlige deponeringer av landbruksavfall, samt hindre etablering av nye, gjennom oppryddingsaksjoner, informasjonstiltak og holdningskampanjer hvor det henvises til eksisterende mottak av avfall fra landbruket.

2.2 Kulturverdier

Hovedmålsettingen er å sikre og ivareta et åpent kulturlandskap i hele kommunen gjennom aktiv landbruksdrift og beitebruk kombinert med andre skjøtselstiltak. En slik aktiv skjøtsel vil også ivareta det biologiske mangfoldet.

Det er videre en målsetting at typiske og historisk viktige kulturmiljøer og kulturminner, slik som unike bygningsmiljøer og -landskap, seterbygninger/-miljøer, gamle gjerder, låver/løer, bruer med mer, blir ivaretatt gjennom aktiv bruk og jevnlig vedlikehold og istandsetting.

Et åpent kulturlandskap gir rike opplevelsesmuligheter og trivsel for allmennheten. En aktiv skjøtsel av landskapet sikrer utsikten og tilgjengeligheten til kulturmiljøer og kulturminner.

2.3 Areal av lokal verdi

Lokalt verdifulle jordbrukslandskap er en del av kulturlandskapet i kommunen. Det er arealer med viktige biologiske verdier, arealer som omkranser eller ligger ved kulturhistoriske bygninger/miljøer, arealer i nærheten av viktige turistmål, arealer som opprettholder beitepreget slik at det har en estetisk verdi, samt områder som gir gode opplevelser og har stor rekreasjonsverdi for både fastboende og tilreisende.

Områdene kan deles inn i bygdenært, fjellområder, areal med spesielle verdier eller holmer/veiløse områder. De fleste områdene beites, noen av de slås. Nåværende areal har alle en enkel plan for skjøtselen og det vil fortsatt være ett av kravene. Arealene som er valgt ut kan bli erstattet av nye.

3. SØKNAD

3.1 For tilskudd i SMIL-ordningen gjelder følgende:

Søknaden skal inneholde opplysninger om:

- Beskrivelse/formål med tiltaket
- Planer: tiltakets omfang, framdriftsplan, arbeidsbeskrivelse, tegninger, bilder m.m.
- Oversiktskart som viser eiendommens beliggenhet og detaljkart som viser arealer, viktige elementer i landskapet og plassering av tiltak som det søkes tilskudd til.
- Fotografier som viser arealer, bygninger og/eller elementer det søkes tilskudd for.
- Tilskudd kan ikke overstige dokumenterte kostnader.
- Spesifisert kostnadsoverslag (u. mva) og finansieringsplan inkl. eget arbeid skal godkjennes av kommunen før tilskudd innvilges.
- Kostnader til planlegging kan tas med i kostnadsoverslaget. Dersom slike kostnader utgjør mer enn 5 % av tilskuddsgrunnlaget må de kunne dokumenteres.

- Ved tilskudd til ryddig av gammel kulturmark skal det foreligge dokumentasjon/sannsynliggjøring av tidligere bruk av arealet.
  - Det innvilges ikke tilskudd til rydding av beite som er gjengrodd p.g.a. for lavt beitetrykk ved egen bruk.
- Avtale ved gjennomføring av fellestiltak.
  - I søknader om tilskudd til etablering/merking av stier vil samarbeidsprosjekter og prosjekter som tar hensyn til universell utforming bli prioritert.
- Miljøplan trinn 2 dersom søkeren er et jordbruksforetak.
- Søknadsfrist 1. mars. *(søknadene skal på høring til regionale kulturminnemyndigheter)*

3.2 Vilkår/Krav

- Tiltaket må ikke være påbegynt.
- Kriterier utarbeidet av adm. og vedtatt av HNNM 18.12.13
- Ved innvilgning av tilskudd til tiltak eller prosjekter kan kommunen stille vilkår som gjelder inntil 10 år fra tilskudd er utbetalt.
- Maks timepris for eget arbeid følger Innovasjon Norge, Nordland sine satser.
- Det er et absolutt krav at søknadspårlig tiltak behandles etter Plan-og Bygningsloven.
- Det skal benyttes søknadsskjema utarbeidet av Statens landbruksforvaltning. SLF-430 B SLF-430 N
- Vurdering av naturmangfoldlovens §§ 8 – 12 skal gjennomføres som en del av saksvurderingen, jf. § 7 i naturmangfoldloven.

Ved større prosjekter er det en forutsetning at det søkes alternativ finansiering gjennom andre ordninger. Ved samfinansiering skal det offentliges andel ikke overstige 70 %.

Kommunen kan være behjelpelig med å fyll ut søknaden, og orientere om ordningen.

Det kan gis et engangstilskudd inntil 100 % tilskudd til planleggings- og tilretteleggingsprosjekter som leder fram til planer for konkrete tiltak innen kultur- og forurensning, og inntil 70 % tilskudd til tiltak innen kulturlandskap og forurensning.

For særskilte tiltak for å ivareta biologisk mangfold, kan det ytes tilskudd med inntil 100 % av godkjent kostnadsoverslag.

Det oppfordres å melde inn behov innen 1. september slik at kommunen har oversikt over kommende søknader når vi skal melde inn neste års behov til Fylkesmannen.

3.3 Utbetaling

Administrasjonen/Rådmannen er faglig ansvarlig for gjennomgangen av søknadene og for godkjenning av arbeidene før tilskudd utbetales.

Innvilget tilskudd utbetales etter skriftlig anmodning fra tilskuddsmottaker og når prosjektet eller tiltaket har fått godkjent sluttregnskap.

Det kan likevel foretas utbetalinger på bakgrunn av godkjent dokumentasjon etter hvert som deler av prosjektet eller tiltaket utføres. Minst 25 % av tilskuddet skal holdes tilbake inntil arbeidet er fullført og sluttregnskapet er godkjent.

Generelt gjelder at tilskuddsgrunnlaget er dokumenterte kostnader eksklusive mva.

Sluttregnskapet skal være godkjent av autorisert regnskapsfører.

3.4 Administrasjon, klage og dispensasjon

Rådmannen fatter vedtak om tilskudd med Fylkesmannen som klageinstans.

3.5 Opplysningsplikt og kontroll

Som grunnlag for behandling av søknaden, utbetaling av tilskudd, eller i forbindelse med kontrolltiltak kan kommunen kreve nødvendige opplysninger fra søkeren. Kommunen er også ansvarlig for at det gjennomføres tilstrekkelige kontrolltiltak for å sikre at tilskuddet nyttes i tråd med forutsetningene.

4. MÅLSETTINGER FOR SKOGBRUKET

4.1 Næring

Hovedmålsettingen er å opprettholde eller øke skogproduksjonen og verdiskapningen i skogbruket og utmarksnæringa. En forutsetning for dette er å opprettholde eller øke aktiviteten på skogkultur (spesielt ungskogpleie), og det er nødvendig å sikre tilgangen på kvalifisert manuell arbeidskraft i skogbruket. Videre er det en forutsetning å opprettholde eller øke kvaliteten/standarden på det private veinettet i kommunen.

4.2 Miljø

Det er et mål å ta best mulig vare på kultur- og andre miljøverdier i skogen, parallelt med et næringsretta skogbruk. Dette bør også kombineres med økt utnyttning av utmarksressursene.

5. SPESIELLE BESTEMMELSER, NMSK

5.1 Tilskudd til nærings- og miljøtiltak skogbruket

Skogbruket er en næring med langsiktig perspektiv, og for å stimulere til oppbygging av kvalitetsskog kan det gis tilskudd til skogkultur og andre kvalitetsfremmende tiltak. Det gis ikke tilskudd til kjøp av utstyr eller tiltak som ved uttak av virke gir overskudd.

Skogbruksnæringen møter stadig nye miljøkrav. Dette medfører ofte kostnader og økonomisk tap for skogeierne. På bakgrunn av dette kan det gis til hel eller delvis dekning av kostnader som oppstår p.g.a. spesielle hensyn og tilpasninger i forhold til miljøkvaliteter ved drift i et område.

Kommunen har egen energi- og klimaplan hvor karbonbinding i form av ny veksterlig skog er et av satsingsområdene.

Av de grunner som er nevnt her ønsker kommunen å stimulere til at disse viktige tiltakene blir utført gjennom bruk av NMSK-midlene.

Tilskuddsatsen for det enkelte tiltak framgår av retningslinjene nedenfor. Når det brukes begrepet "inntil 60 %" menes det her at det er maksimalt av hva tiltaket kan støttes med. I praksis vil tilgjengelige midler og aktivitetsnivå være styrende. Det har gjort at de mest volummessige tiltakene(ungskogpleie og planting) gjennom de senere år har blitt gitt rundt 40 % i tilskudd.

Hattfjelldal kommune gir følgende retningslinjer for tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket, jfr. tilskuddsforskriftens § 11.

5.2 Skogkultur

Tilskudd kan gis til følgende tiltak iht. forskriftens § 4:

- Planting
- Ungskogpleie
- Markberedning
- Grøfting
- Andre kvalitetsfremmende tiltak

For ovennevnte tiltak kan det gis inntil 60 % av godkjente kostnader eks. mva.

- Felling av nyttbart lauvvirke

For dette tiltaket gis det kr. 150,- pr. dekar.

- Førstegangstynning

For dette tiltaket gis det kr. 100,- per m³ fremdrevet salgsvirke. Maksimalt kr. 300,- pr daa.

Ved behandling av søknader prioriteres tiltak som har næringsmessig betydning, stimulerer til økt verdiskaping i skogbruket, jfr. § 1 i forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket

Prioritet 1: Ungskogpleie, førstegangstynning, planting,

Prioritet 2: Tiltak som fremmer kultur- og miljøverdier og som har næringsmessig betydning, fellesprosjekter med næringsmessig betydning.

Prioritet 3: Andre tiltak og tiltak med mindre næringsmessig betydning.

5.3 Veibygging

Tilskudd til dette formål forvaltes av Fylkesmannen. Søknader sendes om kommunen.

5.4 Miljøtiltak i skog

Det er ønskelig å videreutvikle kommunens satsing på turisme og utmarksnæring. Aktiv bruk og skjøtsel av skog- og utmarksarealer, særegne bygninger og andre anlegg og kulturminner knyttet til skogbruket og utmarksutnyttelsen, gir flerbruksmuligheter, miljøgoder og rike opplevelsesmuligheter.

Det kan gis tilskudd til tiltak knyttet til å bevare og utvikle friluftslivskvaliteter og kulturminner i områder som samtidig utnyttes til et næringsrettet skogbruk. Prioritering av slike tiltak vil ses i sammenheng med lignende ordninger for jordbruket og kulturlandskapet. Som en hovedregel vil tiltak som har en viss næringsmessig betydning bli prioritert først.

Tilskudd kan gis til følgende tiltak iht. forskriftens § 6:

Det vil si:

- a. Dekning av merkostnader eller tap ved å gjennomføre skjøtseltiltak for å ivareta og videreutvikle miljøverdier.
- b. Delvis dekning av økonomiske tap knyttet til langsiktig bevaring av spesielle miljøverdier, der hensyn til disse krever at skogeieren avstår fra hogst eller legger om skogsdriften.
- c. Dekning av merkostnader ved skogsdrift for å unngå veibygging som vil redusere "villmarkspregede områder".

Vilkår for tilskudd etter denne bestemmelse, se forskriftens § 6.

5.5 Tilskudd til drift med taubane, hest o a.

Tiltaket forvaltes av Fylkesmannen i Nordland. Søknader sendes om kommunen.

5.6 Tilskudd til andre tiltak i skogbruket

Tilskudd kan gis til følgende tiltak iht. forskriftens § 8:

- Prosjekter og fellestiltak

Det kan innvilges inntil 65 % tilskudd til utarbeiding av planer med sikte på tiltak som faller inn under §§ 4-7

6. SØKNAD

Jfr. forskriftens § 9 skal søknad om tilskudd til ulike formål skrives på følgende måte:

For tiltak under pkt.5.2, (§4) benyttes følgende skjema:

- Ungskogpleie, skjema SLF-909
- Markberedning skjema SLF-909
- Felling av nyttbart lauv skjema SLF-909
- Andre kvalitetsfremmende tiltak, skjema SLF-909
- Grøfting skjema SLF-910
- Førstegangstynning skjema SLF-917

For tiltak under pkt. 5.3, (§5) brukes:

- Veibygging skjema SLF-903

For tiltak under pkt. 5.4, (§6) brukes skjemaet: SLF-911

For tiltak under pkt. 5.5,(§7) brukes:

- Vanskelig terreng m.m. skjema SLF-916
  - Hest oa. lettere driftsutstyr skjema SLF-916
- Skjema finnes på kommunens hjemmeside eller Statens landbruksforvaltning.*

For tiltak under pkt. 5.6, (§8) brukes:

- egendefinert søknad med kostnadsoverslag og finansieringsplan.

Generelt gjelder at det:

- ikke gis tilskudd til områder som skal brukes til annet en skogproduksjon
- ikke gis tilskudd til virke som ikke blir solgt og rapportert gjennom VSOP.
- Søknadsfrist kan settes hvis det er hensiktsmessig ifht prioriteringene.
- Tiltak med næringspotensiale prioriteres først.

6.1 Utbetaling

Jfr. NMSK forskriftens § 10

Administrasjonen/Rådmannen er faglig ansvarlig for gjennomgangen av søknadene og for godkjenning av arbeidene før tilskudd utbetales.

6.2 Klage og dispensasjon

Jfr. NMSK forskriftens§11.

6.3 Opplysningsplikt og kontroll

Jfr. NMSK forskriftens§11.

6.4 Omgjøring, tilbakebetaling og motregning

Jfr. NMSK forskriftens§12.